

WIĘZIENIA W EUROPIE: KRAJOWE WIADOMOŚCI PRAWNE

GRUDZIEŃ 2022

Śledzenie krajowego orzecznictwa, prawodawstwa i działań organów władzy wykonawczej w kwestiach dotyczących więziennictwa może stanowić wyzwanie dla praktyków. Celem niniejszego podsumowania przygotowanego przez Europejską Sieć Litygacji Penitencjarnej, jej członków i partnerów jest informowanie działających w poszczególnych krajach prawników i organizacji społeczeństwa obywatelskiego o najważniejszych zmianach prawnych dotyczących więziennictwa w Europie. Mamy nadzieję, że pozwoli to naszym czytelnikom skuteczniej rozpoznawać trendy europejskie i lepiej wykorzystywać je w praktyce zawodowej. Podsumowanie zawiera wiadomości z 14 państw członkowskich Unii Europejskiej oraz z Rosji, Mołdawii, Ukrainy i Gruzji.

Zachęcamy do wyrażenia opinii na temat tego, co możemy zrobić, aby uczynić nasze podsumowanie jak najbardziej użytecznym dla Czytelników.

PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI PRAWNO-PENITENCJARNYCH SIERPIEŃ-WRZESIEŃ 2022

WARUNKI POZBAWIENIA WOLNOŚCI ■ W Brukseli w Belgii otwarto nowe „mega-więzienie” dla około 1200 osadzonych.

SYSTEM WYKONYWANIA KARY ■ Według danych opublikowanych niedawno przez rząd hiszpański [od końca 2018 r. liczba osadzonych odbywających w Hiszpanii kary w systemie zamkniętym zmniejszyła się o połowę.](#)

DYSCYPLINA ■ Belgijski Naczelny Sąd Administracyjny orzekł, że dyrektorzy zakładów karnych nakładający na osadzonych sankcje dyscyplinarne nie są zobowiązani do zasięgnięcia opinii biegłego psychiatry.

WYKONYWANIE WYROKÓW ■ Niemiecki sąd okręgowy [utrzymał w mocy zawieszoną karę nałożoną na administrację zakładu karnego](#) za niewykonanie wyroku wydanego na korzyść więźnia, który domagał się dodatkowej godziny spaceru dziennie.

EUROPEJSKI NAKAZ ARESZTOWANIA ■ Hiszpański Sąd Konstytucyjny orzekł, że w kontekście wykonania Europejskiego Nakazu Aresztowania wydanego przez sądy hiszpańskie [władze mogą zostać pociągnięte do odpowiedzialności z tytułu długości okresu tymczasowego aresztowania osoby osadzonej w kraju wykonania nakazu.](#)

DOZÓR ELEKTRONICZNY ■ Wyższy Sąd Okręgowy w Wiedniu (**Austria**) orzekł, że osadzony pracujący z domu spełnia kryteria posiadania „odpowiedniego zawodu”, co stanowi przesłankę możliwości odbywania kary w systemie dozoru elektronicznego. Rząd **rumuński** przyjął decyzję określającą techniczne i organizacyjne aspekty fazy pilotażowej nowego systemu dozoru elektronicznego.

ZDROWIE ■ **Hiszpański** Sekretariat Generalny Więziennictwa zaprosił prywatne zakłady opieki zdrowotnej do oferowania świadczeń dla osób pozbawionych wolności i uruchomił pilotażowy projekt telefonicznych konsultacji lekarskich. W **Mołdawii** we wrześniu 2022 r. odbyła się pierwsze posiedzenie grupy roboczej, której powierzono zadanie opracowania propozycji zmian zasad więziennej opieki zdrowotnej. Grupa została powołana w następstwie ważnego wyroku ETPC dotyczącego tej kwestii. Sąd Konstytucyjny **Republiki Czeskiej** oddalił jako oczywiście bezzasadną skargę osadzonego na orzeczenie sądu powszechnego w przedmiocie odmowy zawieszenia kary ze względów zdrowotnych. **Rumuńskie** Ministerstwo Sprawiedliwości [opublikowało na swojej stronie internetowej projekt skierowanego do debaty publicznej aktu prawnego](#) dotyczącego pomocy medycznej i opieki nad osobami pozbawionymi wolności oraz ich leczenia.

NIELETNI ■ **Austriacki** rzecznik praw obywatelskich [opublikował raport o nieletnich przebywających w zakładach karnych](#), w którym ocenił ich warunki bytowe, wypowiedział się w kwestiach strukturalnych i zalecił wprowadzenie usprawnień.

ORGANY MONITORUJĄCE ■ **Belgijska** Centralna Rada Monitorowania Zakładów Karnych [przedstawiła swoje sprawozdanie za 2021 rok](#). W **Rosji** Publiczne Komisje Monitorujące, których zadaniem jest wizytacja miejsc pozbawienia wolności, są w coraz większym stopniu poddawane kontroli rządowej.

Organizacje pozarządowe ■ W **Hiszpanii**, Andaluzyjskie Stowarzyszenie Praw Człowieka opublikowało [na swojej stronie internetowej „Przewodnik po życiu więziennym”](#) i uczestniczyło w opracowaniu [hiszpańskiego tłumaczenie przewodnika ETPC dotyczącego praw więźniów](#).

PRAWO PENITENCJARNE ■ W **Grecji** przygotowany jest nowy Kodeks penitencjarny. Najważniejsze proponowane zmiany dotyczą warunków pozbawienia wolności, praw więźniów, systemów wykonywania kary, kar wolnościowych i resocjalizacji osadzonych. W **Polsce** obowiązują już pierwsze regulacje wprowadzone w ramach reformy systemu penitencjarnego. Dotyczą one opieki zdrowotnej, korzystania z telefonów w zakładach karnych, pracy w zakładach karnych oraz dozoru elektronicznego.

ORGANIZACJE OSÓB OSADZONYCH ■ W **Austrii** powstał pierwszy Związek Praw Więźniów.

WIĘZIENIA W CZASIE WOJNY ■ EPLN i *Russia Behind Bars* [wezwały sześć mechanizmów ONZ](#) do ogłoszenia, że rekrutacja **rosyjskich** więźniów do służby wojskowej na Ukrainie w szeregach paramilitarnej Grupy Wagnera wiąże się z pracą przymusową i arbitralnym pozbawianiem wolności.

ŻYCIE PRYWATNE I RODZINNE ■ Do izby niższej **rosyjskiego** parlamentu wpłynęły poprawki do obowiązującego w tym kraju Kodeksu penitencjarnego [rozszerzające zakres przysługującego osadzonym odbywającym karę w zaostrzonym reżimie i przetrzymywanym na oddziałach dyscyplinarnych prawa do wykonywania połączeń telefonicznych](#). W **Portugali**, [niedawno wydany dekret z mocą ustawy umożliwia instalację telefonów stacjonarnych w każdej celi](#).

ZMIANA SPOSOBU WYKONYWANIA KARY ■ Sąd Konstytucyjny **Republiki Czeskiej** orzekł, że sądy powszechne rozpatrujące wnioski o warunkowe zwolnienie muszą należycie uzasadniać swoje orzeczenia. Poprawki do **rosyjskiego** Kodeksu karnego zwiększają długość obowiązkowej kary pozbawienia wolności nawet o dwie trzecie, po czym osoby skazane za szczególnie ciężkie przestępstwa mogą ubiegać się o zamianę kary pozbawienia wolności na mniej surową karę „pracy przymusowej”.

TORTURY ■ **Rosyjskie** sądy w dalszym ciągu chronią funkcjonariuszy więziennych przed odpowiedzialnością karną za torturowanie więźniów. Dzieje się tak pomimo ostatnio uchwalonych nowelizacji rosyjskiego kodeksu karnego, zgodnie z którymi stosowanie tortur przez funkcjonariuszy państwowych uznane zostało za przestępstwo.

PEŁNA TREŚĆ NUMERU JEST DOSTĘPNA NA NASZEJ STRONIE INTERNETOWEJ >>

Szczególne podziękowania za wspólne opracowanie tego podsumowania składamy naszym
[członkom i partnerom współpracującym!](#)

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paris (Paryż)

Francja

contact@prisonlitigation.org

Niniejsze podsumowanie jest finansowane przez Unię Europejską, UNAIDS i Fundusz im. Roberta Carra. Wyrażone w nim poglądy i opinie stanowią wyłącznie poglądy i opinie autorów i nie muszą prezentować oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej, UNAIDS lub Funduszu im. Roberta Carra. Unia Europejska, Komisja Europejska, UNAIDS i Fundusz im. Roberta Carra nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

